

Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár,
L. Pop (Brassai-
Tele)
Szerk. és kiadóhivatal
977, 228 és 1047
Zs. N. Sz. — — — 228
Kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ESZÉDO · POLITIKAI · NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Eg-é évre — — 850
Félévre — — — 460
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályaudva-
ron és vidéken is lej 4
Bukarestben — — 5

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ck 35—
Egy szám ára — ck 150

1926 január 12 Kedd

Cluj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 8 szám

5686. Tévét 26

Az angol válasz a cionista követelésekre

(London, január 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A napokban nyilvánosságra kerültek a Nép-szövetség mandatárius bizottságának a hetedik üléséről kiadott jelentései. A jelentések adatai tartalmazták a brit kormánynak a cionista szervezet-
hez intézett választ azokra a panaszokra, amelyeket a szervezet nevében a múlt év szeptem-berében dr. Weizmann adott át.

A brit kormány válaszirataiban többek között a következőket jelenti ki:

„Ami a Palesztina kormány által zsidó neve-
lési célokra folyósított összegek nagyságát illeti,
a kormány nem járulhat ahhoz a véleményhez,
mintha valami módon is kötelező lenne számára a
szükségleteknek megfelelő összegeket a lakosság
száma szerint arányosan szétosztani. E tekintet-
ben a rendelkezésre álló összeg nagysága és az or-
szág szükséglete irányadó. A Palesztina kormány a
köznevelési költségekkel egészben vagy részben azon
iskolák kiadását fedezi, amelyek teljese-
n a kormány ellenőrzése alatt állnak. Ezenfelül hozzájárul számos
olyan iskola költségéhez kisebb összegekkel, amelyek
ugyan nem állnak ellenőrzése alatt, azonban bi-
zonyos mértékben mégis kormányfelügyelet mellett
működnek. E tekintetben a kormány nem tesz
különbséget zsidó és más iskolák között. A nem
állami iskoláknak juttatott szubvenciók több mint
hatvan százalékát zsidó iskolák javára folyósítják.
Tény azonban, hogy ama iskolák, amelyeket a
kormány egészen, vagy jórészt tart fenn,
kevés kivétellel arab tanulók látogatják.

Ennek az az oka, hogy a zsidók előnyben
részesítik a nem állami ellenőrzés alatt álló iskolákat.
A Palesztina kormány mai pénzügyi helyzetében
kevés kilitás van arra, hogy a közeljövőben ne-
velési célokra nagyobb összegek bocsátásának
rendelkezése. Ha azonban fennálló iskolákat be-
kellene csukni, az esetben a zsidó iskolák javára
nagyobb összegeket lehetne folyósítani.

Ami a mandátum hatodik pontjának betartását,
nevezetesen a zsidók zárt letelepedését az országban
illeti, a brit kormány a következőket jegyzi meg:

Sajnálattal kell elismernie a sir Herbert Sam-
uelnek az 1920—1925. évekről szóló műkö-
dési jelentésének ama kitételét, amely szerint e-
ben a tekintetben komoly nehézségek állanak
fenn. Palesztinában az állami telkek legnagyob-
b részét ugyanis a lakosság egy része már birtokban
tartja és a lakosoknak bizonyos erkölcsi, a leg-
több esetben pedig tényleges joguk van a földhöz.
Ilyen körülmények között nem lehet őket tulaj-
donuktól megfosztani, hogy a földek a zsidó
letelepedés számára álljanak rendelkezésre.

Ebben az esetben ugyanis éppen a mandátum
hatodik pontját kellene megsérteni, azt a pontot,
amely arról gondoskodik, hogy a zsidók javára tör-
ténő földkiosztásnál a lakosság más részének jogai
és helyzete érintetlenül maradjon.

A Palesztina-kormány elvárja, hogy a cionista
szervezet e kérdésben kezdeményező lépéseket és
konkrét javaslatokat tesz.

A közelmúltban a szervezet újból azzal a ké-
réssel járult a kormány elé, hogy az ország déli
részén nagyobb földterületet bocsásson letele-
pedési célokra rendelkezésre. Ezt az ügyet most
a kormányzó vizsgálja meg. A brit kormány kijel-
enti, hogy minden hatalmában álló eszközzel tel-
jesíteni fogja a mandátum hatodik pontjának
követelményeit.

Egy jeruzsálemi jelentés szerint a Waad
Leumi (a palesztinai zsidóság nemzeti tanácsa)
fölkérte dr. Chaim Weizmann, hogy jöjjön
Palesztinába az újonnan megválasztott zsidó
nemzetgyűlés (Asszfat Hanivcharim) megnyitá-
sára. Az ünnepélyes megnyitás hétfőn fog le-
zajlani és az első ülészakban igen fontos prob-
lémák kerülnek megvitatásra.

A hágai portugál követ is frankhamisító

A frankügynökök négyszáz jó frankot kerestek minden hamis ezerfrankon, de egy fillért sem adtak hazafias célokra. Katonai eljárás indult Zdravec ellen. Bethlen kijelenti, hogy Horthyval a legjobb viszonyban van

275 millió frankkal akartak megkontreminalni 60 milliárdot

(Hága, december 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Itteni diplomáciai körökben kinos feltűnést
keltett a portugál követ letartóztatása. A rendőrség kommunikéje szerint a követ bele van ke-
verve a magyarországi frankhamisítási ügybe. Letartóztatása után huszonnégyóra megré-
zett a liszaboni kormány távirata, amely a követet felmenti állásától. A hágai rendőrség tovább
folytatja Jankovics kihallgatását, aki teljes beismerésben van. Jankovics kizárólag Windisch-
grätzot vádolja a frankhamisításért. Bevallotta, hogy a hercegtől kapta a megbízást és hogy
Rába, Nádossy és Kovács is tudták, hogy a bankjegyek hamisak. Az volt a megállapodás kö-
zöttük, hogy a bankjegyeket először csak egyenként kell értékesíteni, mindaddig, amíg a
francia frank árfolyama leromlik.

Miután ez megtörtént, egész csomagokat kell a pénzintézeteknél letétbe helyezni. A cso-
magok tetejére egy valódi ezerfrankost kellett volna tenni, a letétekről pedig hitelleveleket
akartak kiállítani. A hitellevelek alapján újabb értékeket vettek volna fel más pénzintézetek-
nél. Marsovski, akit a hágai rendőrség ma szintén kihallgatott, bevallotta, hogy azért kezdték
el működésüket először Hollandiában, mert számítottak a hollandiak jóhiszeműségére és hisz-
kenységére. A főtárgyalást rövidesen kitűzik.

Budapest, január 11. Windischgrätz herceget Sztrache főügyész ma három órán keresztül
kihallgatta. A herceg Dáner Bélát és Ulain Ferencet nevezte meg védőjéül. Az „Esz” jelentése
szerint Zdravec tábori püspök ellen katonai eljárás indult.

(Budapest, január 11. Az Uj Kelet tudósi-
tójától.) Mialatt a frankhamisítás büntügyi része
befejezéshez közeledik, politikai hatásai most
kezdenek csak mutatkozni. Így a belföldön,
mint a külföldön mind több olyan jelenség ész-
lelhető, amely arra mutat, hogy a frankhami-
sítás ügye nem kerül egyszerű rendőri büntü-
gként az ügyészégi és bírósági irattárakba,
hanem annak politikai konzekvenciáit is le-
vonják.

„Mondjon le a kormány”

A „Népszava” mai jelentése szerint a ma-
gyarországi szociáldemokrata párt szombaton
délután tartott értekezletén nyíltan a kormányt
vonta felelősségre a történelemért, határozatilag
mondotta ki, hogy a felelős államférfiaknak a
hamisításról tudomásuk volt és felszólította a
kabinetet, hogy mondjon le. A baloldali pol-
gári lapok ezzel egyidejűleg fentartás nélkül
boccolják ki azt az ellentétet, amely Bethlen
miniszterelnök és Horthy kormányzó között
fennáll és egyes sajtóorganumok már odáig
mennek, hogy a kormányzót, ha még meglehe-
tős körülménnyel is, a frankhamisító-társasághoz
sorozzák.

A tapintatos Bethlen

A baloldali lapoknak eme félreérthetetlen
közlése miatt Zsilinszki nemzetgyűlési képvil-
sítő, a fajvédők nevében, kihallgatáson jelent
meg Bethlen miniszterelnöknek, akitől megkér-
dezte, hogy milyen álláspontot tanúsít a kabi-
net a kormányzó személye ellen irányuló kasi-
rozott támadásokkal szemben. Bethlen minisz-
terelnök kijelentette, hogy a kormány az összes
törvényes eszközökkel meg fogja védeni a kor-
mányzó személyét az alaptalan és tendenciózus
rágalmaktól.

— Köztem és a kormányzó között hiába
keresnek ellentéteket. Ilyenek sohasem léteztek
és ma sincsenek . . .

A budapesti diplomáciai kar tagjai ma meg-
jelentek Valkó külügyminiszter előtt, akit ar-
ról biztosítottak, hogy a külföldi államok a
frankhamisítást Magyarország belügyének tek-
intik és nem kívánnak beleavatkozni. Gróf
Durini di Monza olasz követ Bethlen István
miniszterelnököt is felkereste és megcáfolta
előtte azokat a híreket, amelyek szerint az
olasz faszisták is be voltak avatva a frankha-
misításba. Musolini egyáltalában nem érintke-
zik a jobboldali magyar politikussal és így
a fajvédők és a faszisták között sem áll fenn
semmiféle összeköttetés.

Egyetlen fillért se hazafias célra

Kétségtelen, hogy a hazafias oszlok hangoz-
tatása legalább is a letartóztatottak háromnegyed
részénél csupán ürügy volt az egyéni meggaz-
dagodásra. Megállapítást nyert ugyanis, hogy a
hamisítók és ügynökök, annak ellenére, hogy
óriási vagyonokat szereztek, egyetlen fillért
nem adtak ki hazafias célokra. Megdőlt az a
beállítás is, amely azt akarta elhíttetni, hogy a
frankhamisítók meg akarták kontreminalni a
francia frankot. Ez a terv egyenesen
nevelésnek látszik, tekintve, hogy körülbelül
hatvanmilliárd francia frank van forgalomban,
míg a budapesti hamisítók legfeljebb ötszáz
darab ezer frankos bankjegyet tudtak naponta
előállítani, tehát egy egész év alatt alig jutot-
tak kétszázhetvenötmillió frankhoz. Hogy mégis
frankot és nem más pénzt hamisítottak, annak
az az oka, hogy a francia frank az egyetlen
valuta, amely még ma is inflációban van. A
párisi kormány tudvalevőleg csak két hónappal
előtt kapott felhatalmazást arra, hogy újabb
hétmilliárd értékű frankjegyet nyomjon. Na-
ponta tehát ötven—százmillió új frankjegy ke-
rült forgalomba. A hamisítók joggal gondoltak
arra, hogy egy ilyen arányú inflációnál na-
ponta ötszáz darab hamis bankjegyet is elhe-
lyezhetnek.

A herceg nem bírja a fogházlevegőt

Hajts tábornok letartóztatása óta csupán
egy előállítás történt. Dr. Schwetz Tibort, az
Országos Központi Hitelszövetkezet tisztviselő-
jét vezették elő, akit azzal vádolnak, hogy
összeköttetésben állott Marsovskival, akinek
megbízásából állítólag hamis frankokat helye-
zett el Milanóban. Windischgrätz Lajos herceg
ma védője, Dáner Béla utján, beadványt inté-
zett az ügyészséghez, amelyben azt kérte, hogy
megfelelő kaució ellenében helyezék szabad-
lábra, mert nem bírja el a fogházlevegőt. Egy-
idejűleg megbizta védőjét, hogy a föld alól is
teremtse elő erre a célra néhány milliárd ko-
ronát. Beavatott körökben teljesen kizártnak
tartják, hogy a herceget szabadlábra helyezték,
mert számolnak azzal, hogy a magas büntetés
elől, amely reá vár, feltétlen megszökne. A
herceg, valamint Nádossy országos főkapitány
is visszavonták a letartóztatási végzés el-
len beadott felelőszavakat, hogy ezzel is
sietessék a büntügy lefolytatását. A nyomozó
detektívek utólag megállapították, hogy Win-
dischgrätz azzal csalta törbe ügynökeit, hogy
valódi ezerfrankosokat mutatott nekik, amelyek-

ről azt állította, hogy az ő nyomdájában készült hamisítványok.

— Mint látják tehát — szokta volt mondani — teljesen felismerhetetlenek. Ismétlem, nincs semmi rizikó, az üzletet nyugodtan ajánlhatom és különben is negyven percentet kapnak, vagyis minden elhelyezett hamis ezerfrankos után négyszáz valódi, jó frankot.

Windischgrätz né válni akar

Windischgrätz letartóztatásával kapcsolatban arról beszélnek, hogy felesége, aki már két ízben el akart tőle válni, véglegesen fel akarja bontani a herceggel való házasságát. A herceg ugyanis már évekként ezelőt becsületszavát adta feleségének, hogy többé nem vesz kárt a kezébe, szavát azonban mindig újra és újra megszegte. Amikor most néhány hónappal ezelőt a hercegné tudomására jutott, hogy férje újból többmilliárd értékű kártyadösszét csinált, gyermekeivel elutazott közös lakásukról és tárgyalást kezdett egy ügyvéddel a válókereset beadására. Akkor a hercegné fivérei, a két Széchenyi gróf, interveniált nála a herceg érdekében és sikerült testvérüket a válókereset visszavonására bírni. Ettől kezdve azonban a hercegi pár nem lakott együtt. Amikor Windischgrätz Budapesten tartózkodott, felesége rendszerint Sárospatakon élt, ha pedig a herceg utazott le Sárospatakra, az asszony jött fel a fővárosba. Közös tétó alatt legfeljebb huszonnégyórán át tartózkodtak. A hercegné számos budapesti bankigazgatót személyesen is felkeresett, akiket arra kért, hogy az urának ne adjanak több kölcsönt. Windischgrätz az utóbbi időben valóban már alig tudott pénzt szerezni Magyarországon és kénytelen volt külföldi kölcsönök után nézni. Legutóbb a család azt is megpróbálta, hogy a herceget gondnokság alá helyezze. Az asszony ügyvédje be is nyújtott egy erre vonatkozó kérelmet a sárospataki bírósághoz, a tárgyalást azonban ebben az ügyben még nem tartották meg. Windischgrätz herceg adóhátralékai hat-százmillió koronát tesznek ki.

A hamisítók felesküdték Zadravecznek

Ébredő körökben kínos feltűnést keltett Zadravecz tábori püspöknek újabb kihallgatása. A „Népszava“ rendőri tudósítója, aki rögtön a kihallgatás után beszélgetést folytatott a vizsgálatot vezető Marinovics főkapitányal, azt közli lapjában, hogy Zadravecz püspök volt az, akinek kezébe a hamisítók esküt tettek, hogy soha egymást nem fogják elárulni. Zadravecz kihallgatása annál kínosabb, amennyiben neki nemcsak mint táboripüspöknek van szerepe a magyar közéletben, hanem azért is, mert Horthy mellett őt tekintik a nemzeti hadsereg megalkotójának. Enlékeztes ugyanis, hogy Zadravecz már annakidején, amikor a fegyverárda Szegeden alakulóban volt, az ellenforradalom rendelkezésére bocsátotta szónoki és agitatórikus erejét. A táboripüspök azóta is állandó kontaktust tartott fenn nemcsak a hadsereg, hanem a politika vezető férfival is, és szélsőjobboldali felfogásáról volt ismeretes. Zadravecz, aki ellen most már komoly vádakat emelnek, dr. Zborai Miklós nemzetgyűlési képviselőt választotta ügyvédjéül.

A párisi emigránsok tiltakozó gyűlése

A Párisban élő magyar emigránsok a frankhamisítási ügy miatt rendkívüli gyűlést tartottak, amelyen Kovács Béla titkár felszólította az emigránsokat, hogy aki csak teheti, térjen vissza Magyarországra és küzdjön a mai rendszer ellen. Utána Billancour városnegyed szocialista polgármestere, Maurice állott szóásra és azt hangoztatta, hogy a nemzetközileg szervezkedő fascizmus ellen minden szocialista árnyalatnak egyesülnie kell. Károlyi Mihály, az októberi magyar köztársaság volt elnöke, hosszabb exozét tartott, amelyben részletesen rámutatott a frankhamisítás kulisszáira. Károlyi Mihály, a kártérítés kérdéséről beszélt. A gyűlésen határozati javaslat történt arra vonatkozólag, hogy az emigránsok a magyar követség épülete elé vonuljanak és ott tüntessenek, a többség azonban ezt a javaslatot visszautasította. Határozatot fogadtak el azonban a mai magyar rezsim és a magyarországi szociáldemokrata párt működése ellen. A gyűlésen nagy rendőri készültség álltát.

Jankovich felajánlja szolgálatait a cseheknek

A prágai rendőrség kiküldöttjei ma házkutatást tartottak Jankovich Arisztid nyitramegyei kastélyában, ahol több kompromittáló iratot találtak, közöttük egy nótést, amelynek első oldalán Windischgrätz Lajos herceg pesti és sárospataki címei, a „Pesti Hazai Takarékpénztár“ címe, Nádossy és egy Karácsonyi grófé, valamint Jankovich ügyvédjének neve és címe van feljegyezve. Ezenkívül egy levelet találtak Katona Méric pozsonyi ügyvédtől, amelyből kiténik, hogy Jankovich a múlt év elején be akart lépni a cseh hadseregbe és ennek érdekében kérvényt adott be a prágai hadügyminisztériumhoz. Amikor kérését ott elutasították, panasszal élt a legfelsőbb közigazgatási bíróságnál, végül egyenesen Masaryk kabinetirodájához fordult.

Óriási izgalom Salovenszkóban

A csehszlovák hatóságok a franküggyel kapcsolatban hihetetlen erőfeszítéssel igyekeznek kompromittálni az itteni magyarság összes rétegeit. A cseh sajtó mindenáron politikumot akar a franküggye belekeverni és az egész szlovákiai magyarságot meggyanúsítják a pénz-

A hercegi fogoly kedvezményei

A „Reggel“ munkatársa érdeklődött aziránt, hogy Windischgrätz herceg és Nádossy volt országos főkapitány miképpen viselkednek a fogházban és hogyan türik a nekik annyira szokatlan helyzetet. A lap tudósítója azt a felvilágosítást kapta, hogy úgy a herceg, mint Nádossy, fogságuk első napjaiban meglehetősen nyugodtan viselkedtek, később azonban türelmük és higgadságuk folyton fogyott. Hozzá tartozóik a könyvek halmazával árasztották el őket, sokat olvastak, gyakran azonban türelmetlenül lecsapták a könyvet és idegesen járkáltak fel és alá. A fogházban központi villanyvilágítás van és este nyolc órakor a villanyáramot elvonva, minden szobát elsötétítenek. Ilyenkor úgy Windischgrätz herceg, mint az országos főkapitány is sötétben maradnak. A fogházi rendszabályok szerint ilyenkor mindenkinek le kell feküdni. Reggel öt órakor újra kinyitnak a lámpák és ekkor mindenkinek fel kell kelnie. Windischgrätz herceg és a főkapitány is felöltözködnek, de mint vizsgálati fogságban lévő foglyok, mentesítve vannak minden munka alól és calláikat nem kell saját maguknak kitakarítaniuk. Feleségeik minden nap meglátogatják őket. Legutóbb vasárnap délután volt

Bethlen nyilatkozik a „Petit Parisien“-nek

(Budapest, január 11. Az Uj Kelet tudósítója.) A „Petit Parisien“ Budapestre küldött munkatársa ma beszélgetést folytatott Bethlen miniszterelnökkel, akihez a frankhamisítással kapcsolatban több kérdést intézett. Bethlen a miniszterelnökségi palotában lévő dolgozószobájában fogadta a francia újságíró, aki több mint egy órán át volt bent a kormányelnöknél.

— Milyen szerepe van a politikának a frankhamisításban? — kérdezte mindenkélt a tudósító.

— Valójában az egész ügyben nincs politika — felelte Bethlen. — A külföldön legi imista államcsinyről, Albrecht-puccsról és fascista diktatúráról beszélnek. Ezek teljesen alapian hirtelenségek. Egyszerűen arról van szó, hogy egy csoport összeállt hamis bankjegyek gyártására. Ebben a csoportban legkülönbözőbb politikai felfogásu egyének

Nagy harisnyavásár

melyen leszállított árrakkal

Kötött harisnya, minden színben..... Lei 25
 Mohr harisnya, minden színben..... Lei 53
 Muszlin harisnya, divatszínben..... Lei 69
 Cérna muszlin, minden színben..... Lei 98
 Selyemfátyol harisnya, minden színben, Lei 135

BLATT -- Főtér 13. szám

Divatkerékben és kötöttárakban óriási választék.

hamisításban való részességgel. Majd a legfenyegetőbb hangon retorziót követelnek és helyennek kilátásba. A hatóságok felszítják a hamis ötszázszekelososok ügyét és a befolyásos „Cesco Slovo“ azt a híradást közli, hogy legutóbb egész sereg ember érkezett Magyarországból Szlovákiába, akiknek élén Kozmik István, magyar hadseregbeli katonatiszt áll, aki egész Csehszlovákiát elárasztotta volna a hamis száz- és ötszázszekelososokkal, amelyeket ugyancsak Windischgrätz herceg hamisított. Az idézett lap számos házkutatást és letartóztatást helyez kilátásba és ezzel különösen a magyar keresztény-szocialista párttagjait fenyegeti meg. Egy Kassán megjelölt házkutatás alkalmával a rendőrség állítólag egy magyarnyelvű irredenta lap tervezetere akadt. A cseh sajtó kompromittálni akarja Szentiványi nemzetgyűlési képviselőt is azzal, hogy a pártjával kooperáló „Band der deutschen Landwirte“ igazolásra szólította volna fel, hogy tisztázza magát a pénzhamisításban való részvétel gyanúja alól. Ez a híresztelés azonban valótlannak bizonyult. A cseh vasárnapi lapok folytatják a támadást és a „Szózat“ cikkeit idézik, mint a magyarság egységes állásfoglalását a frankhamisítási ügyben.

bent Windischgrätz herceg felesége. Amíg a herceg az asszonnyal beszélgetett, az ügyesség Kohári utcai kapuja előtt egy teherkocsi állott meg, ahonnan egy nehézsúlyú részeg vittek be a fogház II. emeleti 26 os cellájába és utána három löszórmatracót emeltek le a székéről, melyeket szintén Windischgrätz herceg részére hoztak.

Tüntetés készült Windischgrätz mellett

Szombat este hét órakor a pesti rendőrkapitányság bizalmas értesítést kapott arról, hogy a Markó-utcai fogházban letartóztatásban lévő frankhamisítók, Windischgrätz herceg és Nádossy volt főkapitány mellett tüntetést akarnak rendezni. A főkapitányság azonnal megtette a szükséges intézkedéseket és nagyszámu gyalogos, lovas és kerékpáros osztagot vezényelt ki a rend fentartására. Első sorban a fogház környékét és a fogház Kohári-utcai kapuját erősítették meg. Ezenkívül a Markó-utcai kaputól az Andrássy-utig járőrök cirkáltak. A rendőrség felkészültségének láttára a tüntetés elmaradt. A rendőrség nagy felvonulása ideges hangulatot teremtett és percek alatt a legfantasztikusabb rémhírekre adott alkalmat. A készültség a késő esti órákban visszavonult.

vannak, de találunk olyanokat is, akiknek semmiféle politikai meggyőződésük nincsen. Egyesek közülük kizárólag egyéni érdekük céljait szolgálták, mások talán gondoltak annak lehetőségére, hogy anyagi eszközt találjanak olyan propagandára, amelyet inkább nemzetinek, mint politikainak nevezhetnénk. Egyetlen jel sincs azonban, amely azt bizonyítaná, hogy a bűntettesek valamely egészen körülírt célra, a kormány, illetve a jelenlegi kormányrendszer megbuktatására törekedtek volna. Miat minden ilyen ügynél, itt is voltak olyanok, akiket begrattak. Az a tényem, hogy a kompromittált állami tisztviselők a begrasztottak közül valók, ami természetesen nem jelant számukra mentesítést. Ezeket a tisztviselőket éppen olyan szigorúan, vagy még szigorúbban büntetjük, mint a többieket. Egyéb kért mire való különleges politikai célok után kutatunk? A magyar politikai élet már jól ismeri a szenvedélyt, amellyel egyeseknek büntít ha az illető valamely párt köztalékába tartoznak, mindjárt arra a pártra akadják hátrítani. Hangsúlyozom tehát, hogy a frankhamisításnak nincsen politikai háttere és csupán az a veszedelmes mentalitás jut benne kifejezésre, amely az utóbbi évek anyagi és erkölcsi felfordulásának szüleménye.

A francia újságíró teletitette a miniszterelnöknek, hogy a nyár folyamán Albrecht főherceg egy hármass monarchista államcsinyben állapodott meg a német és a bajor trónörökösével.

— Ez a paktum csak az újságírók fantáziájá-

tan él. Ezt csak nemrég Szövetségének erről az állás a szövetségnek

— A helyvetségi hely

— Téved

Perényi Zsig

vallomásából

távol állt igaz

keletétől.

— Mit k

telésekről, a

déséről szöve

— Minth

telos állásban

frankhamisítás

mánynak váll

felelősség elől

nincs n szó.

— Talán

indiszkrét ké

francia újság

olyan látzat

mintha a kor

nézeteltérés

— Mialat: e

ítésában a la

elnök irászat

A fesmény a

kép, kemény

tengercsarc.

tésekkel.

— Amióta

van — válaszo

kezésben vagy

intézkedést, az

A kormányzó

teljesebb össz

magyar és a

ügyben. Nekt

világosságot de

elkíteni, hogy

nyos hűnéből f

zett. Őnk láth

teszi kötelesség

giával az utolsó

A demokrat

képviselőben

ságyminiszte

Rezső és Pey

selők felkerest

elnököket és kö

kozást folytat

szóvá tették, h

mány a legszi

„Világ“ megje

másik oldalon

„Szózat“ tal sz

politikai vona

beltiltását. Az

gróf Bethlenn

vonja vissza,

magatartásuk

kívül szenáci

további erélye

annak a kider

zet kinek az e

hamisítás ren

nácokozás után

elnöknek több

nem elégitette

fontosságot tu

egységes fellép

Gróf Appo

szombati szá

remteni“ cím

Kár

B

ha

a

tan el. Ezt onnan is láthatja, hogy Albrecht, aki csak nemrég fogadta el a Társadalmi Egyesületek Szövetségének elnöki tisztjét, azonnal lemondott erről az állásról, mielőtt megtudta, hogy ennek a szövetségnek főtitkára börtönbe került.

— A bécsi sajtó azt jelenti, hogy a Szövetség helyiségeit zár alá vették...

— Tévedés. A rendőrség meghallgatta báró Perényi Zsigmondot, a Szövetség elnökét, akinek vallomásaiból kitért, hogy a Szövetség teljesen távol áll igazgatójának, Szörcei Józsefnek cselekedésétől.

— Mit kell tartanunk azokról a híresztelésekről, amelyek Nagyméltóságod lemondásáról szólnak?

— Minthogy a kormány felelős minden hivatalos állásban lévő személyért, természetesen, hogy a frankhamisítás ügye a parlament elé kerül. A kormánynak vállalnia kell a felelősség kérdését. E felelősség elöl nem akarunk kitérni, de lemondásról nincs szó.

— Talán megenged Nagyméltóságod egy indiszkrét kérdést is — fordult most hirtelen a francia újságíró a miniszterelnökhöz. — Egyesek olyan látzatot akarnak adni a helyzetnek, mintha a kormányzó és Nagyméltóságod között nézeteltérés volna a frankhamisítás kérdésében.

— Mialatt ezt a kérdést feltettem — írja tudósításában a lap munkatársa — szöveg a miniszterelnök íróasztala fölött függő nagy festményre tévedt. A festmény a kormányzót ábrázolja. Életnagyságu kép, kemény tekintet, viharokat látott igazi tengrészarc. Melle gazdagon van díszítve kitérte-
tésekkel.

— Amióta a frankhamisítás ügye napirenden van — válaszolta a miniszterelnök — állandó érintkezésben vagyok a kormányzó urral, aki minden intézkedést, amelyet foganatosítottunk, jóvá hagyott. A kormányzó és a kormány főfogása között a legteljesebb összhang van. De teljes összhang van a magyar és a francia érdek között is ebben az ügyben. Nekünk érdekünk és kötelességünk volt világosságot deríteni erre az ügyre és nem tudom elhinni, hogy egyeseknek ebből a szomorúan botrányos hűnéből félreértés támadhasson két nemzet között. Önök láthatják, hogy a magyar kormány megteszi kötelességét és meg fogjuk tenni teljes energiával az utolsó pontig.

Akción az ellenzék

A demokrata blokk kötelékébe tartozó pártok képviselőiben dr. Vázsonyi Vilmos volt igazságügyminiszter, Hegymegi-Kiss Pál, Ruppert Rezső és Peyer Károly nemzetgyűlési képviselők felkeresték gróf Bethlen István miniszterelnököt és körülbelül három óráig tartó tanácskozást folytattak vele. Az ellenzék kiküldöttjei szótá tettek, hogy ugyanakkor, amikor a kormány a legszigorubb rendszabályokkal él és a „Világ” megjelenését nyolc napra betiltja, a másik oldalon feltűnést keltő elnézést tanúsít a „Szózat”-tal szemben. A miniszterelnök külpolitikai vonatkozásokkal okolta meg a „Világ” betiltását. Az ellenzék képviselői kijelentették gróf Bethlennek, hogy ha a betiltást nem vonja vissza, nem tudják eddigi jóindulatú magatartásukat továbbra is biztosítani. Ezenkívül szenzációt keltő hangsúllyal a nyomozás további erélyes folytatását követelték, főként annak a kiderítését, hogy a Térképészeti Intézet kinek az engedélye alapján állott a frankhamisítók rendelkezésére. A képviselők a tanácskozás után kijelentették, hogy a miniszterelnöknek több felmerült kérdésre adott válasza nem elégitette ki őket. Politikai körökben nagy fontosságot tulajdonítanak az ellenzék vezérei egységes fellépésének.

Apponyi vezércikke

Gróf Apponyi Albert a „Neue Freie Presse” szombati számában „Tiszta helyzetet kell teremteni” címmel vezércikket írt a frankhami-

sításról. Apponyi annak a határozott kívánságának ad kifejezést, hogy azt a kelevényt, amely ezt a botrányt előidézte, gyökeresen kikell vágni a magyar nemzet testéből. Felhívja a kormányt, hogy senkire és semmire ne legyen tekintettel a vizsgálatnál. Majd azzal foglalkozik, hogy a bűnösök, akik tulajdonképpen nem betörőtípusok és osbánnak sem mondhatók, hogy kerülhettek egy ilyen morális mocsárba és hogyan ringat-

hatták magukat olyan örüli illúziókban. Apponyi a Magyarországot kinzó „riazoni betegségnek” tudja ezt be. Felhívja az európai közvélemény figyelmét arra, hogy Magyarország vesztett a legtöbbet a világháboruban és hogy utána két forradalom rázkódtatta meg. Apponyi a frankhamisítást csupán a trianoni kor egyik sajnálatos kinövésének tartja, amelyet csak a kórokozó bacilluszok kiirtásával lehet megszüntetni.

Bratianu Vintila

ujabb kölcsönszerző külföldi utra indul

Bucuresti-Bukarest, január 11. Bratianu Vintila pénzügyminiszter szerdán Antoniu személyes titkára kíséretében Párisba utazik, ahol Titulescuval fog találkozni. Titulescu beszámoló neki a washingtoni tárgyalásairól és Bibescu herceggel keletkezett konfliktusáról. Utjában tárgyalni fog a francia kormánnyal a román-francia adósságok ügyében, valamint megbeszéléseket fog folytatni azzal a konzorciummal, amely a vasút részére nagyobb kölcsönt kínált fel. A király ma délelőtt kihallgatáson fogadta a külföldre utazó pénzügyminisztert.

Országos ügyvédsztrájk fenyeget

A bukaresti, kolozsvári és nagyváradi ügyvédi kamarák közgyűlése

(Clu Kolozsvár, január 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A tegnapi nap folyamán Románia három jelentős empóriumában: Bukarestben, Kolozsváron és Nagyváradon tartottak gyűléseket az ügyvédek, melyeken egyöntetileg foglaltak állást az új bélyegilletékek kiadása és a törvénytörések új tárgyalási rendje ellen. A hangulat a kormány új intézkedései ellen annyira elkeseredett az ügyvédek körében, hogy országos ügyvédsztrájk kitörésétől lehet tartani. A fővárosi ügyvédi kamara tegnap rendkívüli ülést tartott, amelyen azt a határozati javaslatot fogadták el, hogy amennyiben a kormány nem módosítja az új bélyegilletéktörvényt, sztrájkba lépnek s ezt az ügyvédsztrájkot országosan megszervezik. A közgyűlésen számos beszéd hangzott el a kormány új bírósági intézkedéseire vonatkozólag is.

Legújabb jelentés szerint a fővárosi ügyvédek már ki is mondták a sztrájkot és holnapról kezdve nem jelennek meg a tárgyalásokon. Dr. Dobrescu Aurél, az ügyvédi kamara dékánja kijelentette, hogy kész helyzet elé volt állítva és nem tudta elejét venni a sztrájkoknak.

A kolozsvári ügyvédi kamara tisztújítása

Vasárnap délelőtt zajlott le a kolozsvári ügyvédi kamara tisztújító közgyűlése. A közgyűlés déli 12 órakor vette kezdetét és a szavazás befejezéséig, délután 5-ig tartott. A közgyűlés dr. Malaiu János ügyvédet korelnökké választotta meg, mely után kezdetét vette a szavazatszedő bizottság kijelölése.

A választást az ügyvédtörvény értelmében délután 5 órakor zárták le. A kihirdetett eredmény szerint a hivatalos lista nagy szótöbbséggel győzött. A jelölőlistát a kisebbségi és többségi ügyvédek kölcsönös megegyezés alapján állították össze.

A választás eredményeképpen a kamara elnökévé ismét dr. Suciu Jánost választották meg. A választmány román tagjai a következők lettek: Dr. Pop Vasile, dr. Dragomir J., dr. Pop Jonel, dr. Porutiu Bálint, dr. Ghilean Livius kolozsvári, dr. Martiac gyulafehérvári és dr. Varna bánffyhuuyadi ügyvédek. A kisebbségi ügyvédek közül a következőket választották be: Abrudbányai Géza dr., Sillay István dr. (magyarok), dr. Tauber Farkas és dr. Fischer Tivadar (zsidók). Az ügyvédi szövetségbe a következőket küldte ki a közgyűlés: dr. Nemes, dr. Frencu, dr. Socol Aurél, dr. Suciu János. Az ügyvédvizsgáztató bizottságba a következőket választották be: dr. Suciu János, dr. Porutiu rendes, dr. Mariol Tudor és Kertész Jenő dr. póttagokként.

Az ügyvédek sérelmei

A választást megelőzőleg a kamara tagjai értekezletet tartottak, melyen a tagok élesen állást foglaltak a büntető perrendtartásba bevezetett módosítások és az új bírósági órarend bevezetése ellen. A vita során két határozati javaslatot terjesztettek be. Az első dr. Ládai István terjesztette be, melyben rámutatott az új jogszolgáltatási törvények hibáira, főleg a telekkönyvi intézmény negligálására. A minden európai államban meghonosított ezen intézményt teljesen lespitették, a tisztviselők nagyrészt elbocsátották. A bíróhiány enyhítésére Ládai

István azt az érdekes javaslatot tette, hogy ruházák fel a kamarákat azzal a joggal, hogy bizonyos napokon felváltva ügyvédeket küldhessenek ki bíróságra a törvénytörési tárgyalásokra, a jelölteket pedig adminisztratív munkára alkalmazzák. Csakis így lehetne segíteni a katasztrófális bíróhiányon.

Dr. Kertész Jenő határozati javaslata a kolozsvári járásbírószágon tapasztalható anomáliák kiküszöbölését célozza. Kimutatja, hogy míg a kolozsvári törvénytörési 21 bírása mintegy 8000 ügydarabot intézett el ebben az évben, addig a járásbírószágon 5 bírásának 21.000 ügydarabot kellene elintéznie. Így nem lehet csodálni, hogy a járásbírószágon 14 hónapra lehet csak terminust kapni. Rámutat Kertész Jenő arra is, hogy a kormány azon állításával szemben, hogy a sammitzsekknek nincs elég ügye, éppen az a tény áll, hogy a sammitzseknél egy egy ügy három évre kap csak tárgyalási terminust. Ezeknek az anomáliáknak leküzdését dr. Kertész Jenő úgy látja lehetségesnek, hogy az ügyvédekre ügyvédi adót vessenek ki, melynek legkisebb összege 100 lej legyen. Ebből a bírósági adminisztráció gyorsítására tisztviselőket alkalmaznának, ugy a járásbírószágon, mint a törvénytörésben.

Dr. Ládai István és Kertész Jenő dr. határozati javaslatai kapcsán több felszólalás után a közgyűlés megbizta a választmányt, hogy a két határozati javaslat alapján tiltakozó memorandumot szerkesszen a bíróság mai anomáliáinak és az új bírósági rend megszüntetése érdekében és ezt a memorandumot küldje meg a kormányelnöknek, a kamara, a szenátus tagjainak, sőt a politikai pártoknak is.

A nagyváradi ügyvédek is sztrájkra készülnek

A nagyváradi ügyvédi kamara tegnapi ülésén dr. Kiss Dáme elnököt. Dr. Popp Romulus felolvasta a kamara jelentését, amelyben éles szavakkal itéli el az új perrendtartásnak az ügyvédekre nézve oly sérelmes intézkedéseit. Abban az esetben, ha az igazságügyminiszter nem orvosolná ezeket a sérelmeket, a nagyváradi ügyvédek a sztrájktól sem fognak visszariadni.

— Letartóztattak Olaszországban egy romániai fascista növezért. Bukarestből jelentik: Helena Bacaloglu, az ismert fascista növezért Bécsből Rómába utaztában kiutasították Olaszországból. A kiutasítás az első olasz állomáson érte. Bacaloglu asszony Bukarestbe érkezett, hogy a külügyminisztériumtól felvilágosítást kérjen a kiutasítását illetően.

Utiköltsége megtérül az árdifferencián, ha **kárpitós anyag** szükségleteit **Back Bernát Oradea-M. Piafa Regina Maria 1 sz. atatt szerzi be.**

Zsák Mindennemű célokra legelőnyösebben beszerezhető
Ponyva **Albala Izsó** Timisoara
Piata Traian No 10

Kár minden kísérlet, mert

BLATT

harisnyái a legjobb

Albrecht fő-
amcsinyben
trónörö-

k fantasziájá-

lefon
00

Richard Kunze spricht...

— Az Uj Kelet berlini munkatársától —

Már három éve tanulmányozom a berlini reklámokat. Idestova három éve figyelemmel kísérem az összes megjelenő falragaszokat és higgyék el nekem, ha nem is skandalmikus tudásban fogok gyarapodni, de mindenesetre ezek a tanulmányok hozzájárulnak korunk pszichológiájának megismeréséhez.

Ime: már elsőrendűen meg tudom különböztetni az operák és drámai színházak komoly színlapjait egymástól, tudom, hogy a komoly sas állami színházat jelent, hogy a szembetűnő jellegzetes „Ufa“-felírás mozipremiert, a Scalarivariete piros alapon fekete betűkkel ír. (Ha ez nem is korunk pszichológiája, de a szövegeknek sok közülük van ahhoz.)

Mindenesetre most már azt is tudom, hogy egy phrenológus csak ránéz a koponyámra és három márkáért azt is megmondja, hogy érdemes volt-e megszületnem, hogy milyen pályára kell mennem és ha netalán már választottam, van-e hozzá tehetségem.

Tudom már az összes nyelviskolák telefon-számaikat és nem téveszttem össze azokat egy telepáthikus fenomén telefonjával, akit szintén érdemes megjegyezni, mert az csekély 5 márkáért a jövőmet is megmondja.

No ugye érdemes a reklámokat tanulmányozni? Hiszen egészen érdekes problémákat is ragasztanak néha a falra, rejtvényeket, melyek nek a megfejtését csak az érdekelt fél tudja. Még a legnehezebb divatos keresztrejtványról és Mah-jong problémánál is nehezebb pld. ennek a rejtvénynek a megfejtése, hogy: „Emma! Wo bist du? Kehre zurück! Dein Onkel hat schon alles verziehen! Deine weinende Mutter.“

Vagy a napokban újra ezt láttam kiragasztva: Egy piros szalaggal és azon K. B. monogrammal ellátott, egyik fülén kissé megsérült pincsi kutyát tulajdonosnője elvesztette, a megtalálót magas jutalomban részesíti.

Talán egy ilyen falragasz inspirálta azt a francia vigjátékíró, akinek „A Kis kerítő“ című darabját láttam, melynek főhősnője pld. ezt az ipart űzi: egy kis monogrammal ellátott (de lakáscímmel is) kutyát vesz el. A kutya be van arra tanítva, hogy fiatal és elegáns urak autójába ugrik. A fiatal és elegáns urak gáláns kalandot sejtnek, a kutyát elviszik a hölgyhöz, a hölgy szép és... és mihielyt meg- unja barátját ilymódon utat keres.

... De három év óta foglalkoztatja érdek- lődésemet egy állandóan ismétlődő plakát, mely igen vonzó formában adja tudtomra: Heute! Heute! Heute spricht Richard Kunze, Mitglied des Reichstags (deutsch-völkische Nationalpar- tei). A falragasz további tartalma elárulja, hogy engem igen élenken érdeklő kérdéssel beszél R. Kunze. „A zsidók nemzetközi hatalmáról!“ A „zsidók“ elé rakott jelzők nem a leghizel- göbbek rendszerint és a legérdekesebb a plakát vége: — Juden haben keinen Eintritt!

Ez az ismétlődő felírás természetesen igen vonzó ugye egy magamfajta emberre nézve, annál is inkább, mert Richard Kunze, minden előadásán (de ugyhiszem nem tulságosan barátságos eszközökkel) a zsidókérdés megoldását is begéri.

Sokat gondolkodtam azon, hogy e felírás mellett nem-e magánlaksértés, ha elmegyek Kunzet meghallgatni, de viszont, ha ő az én megkérdésem nélkül akarja megoldani az én kérdésemet, miért ne hallgathatnám meg én az ő előadását az ő megkérdése nélkül.

A plakát pedig sokat ígér: „Minden igaz német meghallgatja Kunzet!“

Roppant érdekelt a kontrollmethódus is. Hogyan állapítják meg, hogy a kitiltottak nem-e fertőzik meg jelenvoluttakkal a gyűlés levegőjét? Igaz ugyan, hogy ez tulajdonképen nem is nehéz kérdés, mert Kunze szerint a fekete szakáll és különösen fekete szemek min- denesetre már súlyosan terhelő körülmények valaki életében.

A dolog egyszerűbb volt, mintsem gondol- tam. Senki sem kontrollálta a leszármazásomat. Azt azonban mindenesetre merem állítani, hogy nem volt ott minden igaz német. Én népgyű- lést vártam, de az elhagyott Schultheiss Pat- zenhofenben csak pár fiatal, de mindenesetre lelkes hallgató lézengett. Egy kampókereszttel ellátott fiatalember udvariasan szólított fel a

pártba való belépésre. Hasonló udvariasággal adtam tudtára, hogy tekintettel külföldi voltomra, a pártnak tagja nem lehetek. Ez lát- hatólag érdekelt (külföldi voltom) s megelé- gedéssel vette tudomásul, hogy magyar vagyok. Kitűnően lehetett informálva a nemzetköz- antiszemita politikáról, mert állandóan az haj- togatta:

— Önöknél a kérdést „túchtig und radi- kal“ megoldották. Így kellene Németországban is csinálni. Az egyetemokről kiűzni a zsidókat és kizárni a gazdasági konkurenciából is.

Nekem az volt a véleményem, hogy in- kább versenyezni kellene, hiszen a verseny az nevel és erősít. Csodálkoztam ezen a felfogáson, de hiszen mégis egyetértettünk, ő is, meg én is meg akarjuk oldani a zsidókérdést.

„Eltársam“ azután mentegetőzött és kijel- lentette, hogy a ritka kivételek közé tartozik az ilyen kevéssé látogatott összejövetel, általá- ban máskor sokan vannak.

Aztán jött az esély elouja: — Richard Kunze spricht! — Richard Kunze jól megter- mett porosz, igen meggyőzően beszél: A zsidók egy degenerált faj (állandóan azt mondja „nicht war?“), amelynek semmi létjogosultsága nincs. A zsidók úgy szellemileg, mint testileg degeneráltak és a pusztá együttélésük megfer- tőzi a tiszta germán fajt (nicht war?).

Csodálatos, csodálatos meggyőződéssel be- szél ez az ember, hiszen most lélegzetet vesz

és minden nehézség nélkül mondja az ellen- kezőjét:

— Igen, a zsidók tartják kezükben a nem- zetközi hatalmat! A zsidók csinálták a kapita- lizmust, de a zsidók csinálják a szocializmust, a zsidók csinálják a mai kulturát, megfertőzik szóval a ma gazdasági és szellemi életét.

(Csodálatos — gondolom én — mit nem csinálnak ezek a degenáltak zsidók?)

Az antiszemita irodalomból vesz szemelvé- nyeket is Hilbert, mint az antropológia nagy- mesterét idézi. Mint a fajvédelem legnagyobb- rúbb teoretikusa H. Stewart Chamberlain em- líti. Fordot pedig egekig magasztalja, aki „da- cára hatalmas vagyonának“ kitűnő és „képzett antiszemita.“

A lelkes hallgatóság megéltjezte Richard Kunzet. Neki azonban ugy hiszem az előadás vége a legfontosabb. Akkor ugyanis legújabb brosúráját árulja, melynek átkötése nagy be- tükkel szintén a zsidókérdés megoldását hirdeti.

Az előadás végén újra osztogatják a cédul- lákat: „Richard Kunze spricht!“ most egy hús- mulva újra. És hogy minden igaz német meg- jelenik (ez nem igaz!) és hogy „Juden haben keinen eintritt!“ (ez sem igaz, mint a melé- kelt ábra mutatja!), sőt az sem igaz, hogy megoldja a zsidókérdést.

Csak annyi igaz, hogy: Richard Kunze spricht... és azután saját írásait árulja... Berlin, január 8. Havas Imre

Megkezdődött

a Zsidó Nemzeti Szövetség előadasciklusa

Dr. Fischer József előadása az angol mandátum jogköréről

(Cluj-Kolozsvár, január 11. Az Uj Kelet tu- dósítójától.) Vasárnap este az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség helyi csoportjának kultur- ügyosztálya a neológ iskolában megkezdte dr. Fischer József szövetségi elnök előadásával a vitaestélyek sorozatát. Az előadást nagy érdeklődés előzte meg és nyolc órákor már olyan nagyszámú hallgatóság töltötte meg a termet és karzatot, hogy a később jövők a folyosóra szorultak.

Boskovits József, a Szövetség kolozsvári helyi csoportjának elnöke nyitotta meg a vita- estélyt, rámutatván arra az általános kultur- szükségletre, amelynek kielégítését magára vál- lalta a kulturbizottság. Köszöntötte az első elő- adót, dr. Fischer Józsefet, aki a legaktuálisabb és legfontosabb zsidó problémával, a palesztinai mandátum ismertetésével kívánja megnyitni az előadások és vitaestélyek sorát.

Dr. Fischer József néhány bevezető mondat után ismertette a mandátum előzményeit. Tj- möreü összefoglalva mutatott rá a nemzeti moz- galom első szakaszainak politikai tartalmára és jelentőségére, majd szerves és összefoglaló képét adta az angol mandátum jogkörének. Történeti megvilágításban láttuk a zsidó nemzeti moz- galom lüktető tempóját a Balfour-deklarációtól kezdve napjainkig. Minden mozzanatot, külö- sen az angol kormány 1922 júniusában a cionista szervezethez intézett magyarázó és egy- ben megnyugtató nyilatkozatával foglalkozott részletesen és minden, a zsidóság jogi helyzete- re kiható egyéb momentumokkal. Az előadó a Népszövetség és Amerika törvényhozása ál- tal ratifikált mandátumot tárgyilagosan és sza- batosan ismertette, de nem akadémiai száraz- sággal, hanem érdekesítően, az anyaguk olyan csoportosításával, ami végig lekötötte a hallga- tóság figyelmét.

Mindenekelőtt a mandátum közjogi fogal- máit ismertette, a mandatárius hatalom felség- jogait, Palesztina zsidóságának új jogi helyzetét a török uralom avult intézkedéseivel szem- ben, a zsidóság telakzerzési lehetőségeit, majd áttért a mandátum által intézményesített köz- igazgatás ismertetésére és megmutatta, mi annak az utja, hogy Palesztina egykor a mandatárius hatalom nélkül önkormányzattal irányíthassa sorsát. Érintette a palesztinai bíráskodás rend- jét, a szent sírok és vallási intézmények vé- delmét és behatóan foglalkozott a palesztinai kormány és a cionista szervezet közötti jog- viszonyról, a bevándorlás szabályozásával, a zsidóknak adott koncessziókkal, iskolákkal és a jogélet mindazon megnyilatkozásaival, amelyek szervesen belekapcsolódnak az életbe. Nagy fi- gyelem középette ismertette a Népszövetség

mandatárius bizottságához beterjesztett jelenté- seket, a bizottság észrevételeit és követeléseit a Jewish Agency tekintetében és magát a most kibővítendő zsidó képviselést.

A másfél óra hosszat tartó előadást a kö- zönség tüntető tapsal köszönte meg. A vita- hoz elsőnek

Gizskalay János jelentkezett, aki a történe- lem motorikus, állandóan visszatérő akaratával igyekezett kimutatni, hogy a zsidóság mindig is nemzeti államot akart Palesztina földjén, amihez minden joga megvolt. Emlékeztetett az első és második alijjára, amikor a zsidók nagy- tömegei nem is akartak visszatérni, de a törté- neti parancs vitte őket Egyiptomból épűgy, mint Babilóniából. De ha a történelem nem is követelné a zsidó államiságot, a zsidóságnak magának elszántan kell e gondolat mellett kitartania. Világhatalomra törő cézarak, mint Caligula és Neró is fölfigyelt a maroknyi Pa- lesztinában élő zsidó nemzetre, amikor Agrippa tiltakozott az ókor akkori államaiban föllángolt zsidóüldözések ellen. A magunk önérzete, lel- künk gazdagodása, de érdekeink is a nemzeti állam felé való gravitálást követelik.

Dr. Fischer Tivadar az államiság kérdését kikapcsolandónak tartja a vitából. A cionista gondolat zászlóbotól nagyon óvatosan jártak el e kérdés körül és az első bazeli kongresszus a cionizmus első követeléseként nem a „zsidó államot“, hanem a „zsidó nemzeti otthont“ je- lölték meg. Nagy előrelátó bölcsesség rejlett a zsidó aspirációk ilyen megjelölésében, mert hi- szen a zsidó államhoz való ragaszkodás az egész mozgalmat már megindulásakor kockázatosá tehetette volna. Ismertette a Sir Herbert Samuel- korszakot és rámutatott az angol politika né- hány olyan jelenségére, amelyek igazolni lát- szanak, hogy ami Palesztinában végbemegy, az a Balfour-deklaráció szellemében történik.

Boskovits József zárószavában kifejtette, hogy az épülő Palesztina államjogát főleg a zsidó nép tevékeny érdeklődésének foka lesz hivatta kiformálni. A mi áldozatkészségünk, a mi odaadásunk és erőfeszítésünk lesz az a mágnes, amely meg fogja mutatni e problémá- ban a helyes irányt. Az elnök végül megkö- szönte a közönség meleg érdeklődését és kérte, hogy a kulturbizottság programjával szemben tartsa meg továbbra is rokonszenvét.

DURA

Az Uj Kelet a...
szerveztük:
Vezetőségi Ar...
240 lel,
Az Uj Kelet e...
megjelen

— A jug...
Bukarestből je...
dőlött Bukar

— Uj p...
elentik: A p...
értésülésünk...
tűkár helyéb...
igazgatóját f...
levölög a Baz

— Hald...
sajátékok kirá...
ris és Berlin v...
„Éljen a Romn...
hívei. Igaz, hog...
vagy pedig ag...
bizonyos, hogy...
a felkapott M...
játéktermékből...
kártyajáték, me...
ezelőtt három h...
asszonyok milli...
játék fontos ere...
eredetű Mah Yon...
éva, az egész vi...
la Mah Yong...
bambonokat szp...
„Nordwind“, fe...
virágok és szíri...
esélyei körül fo...
hözteszökné, az...
bernek. És mos...
sem beszél több...
lítású játékból...
ahol elfelejtett...
Rumanás sok m...
kártyákkal ját...
mellyel az uj j...
nyitja, hogy a...
mindig a legsz

— A Hab...
ceg ellen. M...
kel és politikai...
a magyar trón...
kombinálják, a...
ban nyilatkozta...
szantebb érde...
ambíciókkal r...
gördített akad...
ben az alkalm...
monarchia ut...
tőltsék be a...
gyarországon

— A szij...
prefektusok...
tik: A bel...
őrprefektusok...
vel. Megbesz...
a rendőrség...
rendelkezési...
helyeken, ah...
törvény váro...
rendőrséggé...
rosokból köz...
csendőrséget

— Az 50...
Bukarestből je...
ből egy értes...
tipusu ötész...
január elsejéig

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdelyi es banyagi es...
szerkesztik: Giszkalay Janos es dr. Marion Erzs...
Előfizetési árak: Egy hónapra 80 lei, negyedéves...
Uj Kelet cikkeinek átányomása csak a forrás...
megjelölésével engedélyes.

A mai naptár

A jugoszláv királyné Bukarestben.
Bukarestből jelentik: Mária jugoszláv királyné ma...
délre Bukarestbe érkezett.

Uj pénzügyi államtitkár. Bukarestből
jelentik: A pénzügyminisztérium köréből nyert...
Gheorghiu pénzügyi állam...
vezérigazgatóját fogják kinevezni. Gheorghiu tudva...
legelőleg a Banca Nationalához lett kinevezve.

Haldoklik a Mah-Yong. A modern tár...
játékok királya haldoklik és máris London, Pa...
és Berlin vezetősálozába bevont az utóda...
"Román" kiáltják a Mah-Yong hűtlen...
hívei. Igaz, hogy az új játék neve "Román" e...
nagy pedig angolosan "Rummy", angyi azonban...
szonyos, hogy rövid idő alatt teljesen kiszorította...
a felkapott Mah-Yongot a nyugati szalonokból...
kártyatermekből és kávéházakból. Román egy új...
kártyajáték, melyet először Berlinben játszottak...
ezelőtt három hónappal és ma már az emberek, az...
asszonyok milliói játszik anélkül, hogy valaki a...
játék fontos eredetét meg tudná mondani. A kínai...
eredetű Mah-Yongnak tehát befellegzett, alig egy...
éve, az egész világon még mahyongoztak, a hölgyek...
a la Mah-Yong toaletteket visltek. Mah-Yong...
bunbonokat szpogattak és a társaságok témái a...
"Nordwind", fehér és egyéb színű "sárkányok",...
virágok és szíriás, meg ezes Mah-Yong pártik...
esélyei körül forogtak. Aki ezekhez nem tudott...
hozzászokni, azt nem tekintették "up to date" em...
bernek. És most mindennek hirtelen vége, senki...
nem beszél többé Mah-Yongról és a luxusos kiál...
tású játékdobozok a szekrények sarkába kerültek...
ahol elfelejtették őket. Igaz azonban az, hogy a...
Román sok mindenben hasonlít elődjéhez, csak hogy...
kártyákkal játszik és az a bámulatos szenvedély...
mellyel az új játék hívei azt felkarolták, azt bizo...
nyítja, hogy a megszokott kártya, mint játék, még...
mindig a legzimpatikusabb mindennét.

A Habsburg-család Albrecht főher...
ceg ellen. Madridból jelentik: Azokkal a hírek...
kel és politikai manőverekkel kapcsolatban, melyek...
a magyar trónra Albrecht vagy József főherceget...
kombinálják, a Habsburg-család kategérikus formá...
ban nyilatkozta ki, hogy előttük a haza lag...
szantebb érdeke legeg s egyéni érdekekkel és...
ambíciókkal nem foglalkoznak. A család sohasem...
gondított akadályt az elő, hogy az ország érdeké...
ben az alkalmas időpontot megválasztva, a volt...
monarchia utolsó uralkodójának legidősebb fiával...
társak a magyar trónt és állítsák helyre Ma...
gyarországon a monarchiát.

A szigurancainspektorok és rendőr...
prefektusok értekezlete. Bukarestből jelen...
tik: A belügyminisztériumban ma délelőtt...
megtartották a sziguranca-inspektorok és rend...
őrprefektusok értekezletét Tatarascu elnökleté...
vel. Megbeszéltek a közigazgatási törvénynek...
a rendőrségnek és a sziguranca-ra vonatkozó...
rendelkezéseit és elhatározták, hogy azokon a...
helyeken, ahol a községeket a közigazgatási...
törvény városokká lépteti elő, a csendőrséget...
rendőrséggé szervezik át. Ott pedig, ahol vá...
rosokból községek lettek a rendőrség helyett...
csendőrséget szerveznek meg.

Az 500 lejes bankjegyek bevonása.
Bukarestből jelentik: Jól informált pénzügyi körök...
ból egy értesülünk, hogy a Banca Nationala a régi...
típusú ötszáz lejesek forgalomban tartását 1927...
január elsejéig meghosszabbította.

100.000 lei jutalmat tűzött ki
a kormány Tomescu bandita fejére

Ujabb harcok a bandita és a csendőrök között

(Bucuresti-Bukarest, január 11. Az Uj Kelet
tudósítójától.) Míg a tragikus végű Munteanu
rablóvezér már néhány hónapja a föld alatt
pihen, társa, a legendás hírű Tomescu, kéthó...
napi hallgatás után ismét életjelt adott magá...
ról és egy csendőrpátrul elleni véres attakkal
újólág kilépett a nyilvános cselekvés színteré...
re. Amint azt az állandóan az üldözött rabló...
vezér nyomában lévő és hihetetlen szorgalom...
mal kutató csendőrjáratoknak sikerült meg...
állapítani, hogy Tomescu minden hírsztéléssel
ellentétben nem keresett magának menedéket
Erdély bércei között, hanem működésének
színterét továbbra is a hegy-völgyes Dambo...
vitamegyét választotta.

Harc életre-halálra

Szombaton este — amint azt a bucaresti
lapok jelentik — a dambovitamegyei Frumu...
sănu-Runcu községben egy csendőrpátrulnak si...
került a község kántinjában az élelmiszerszük...
ségletét fedezni akaró bandita rejtékhelyét fel...
fedezni. A csendőrjárat és a veszély közeledtéről
idejében értesített rablóvezér között véres fegy...
verharc fejlődött ki, amely egészen a késő esti
órákba benyúlt és amelynek következményekép...
pen az őrjáratnak mind a négy tagja könnyebb...
súlyosabb sérüléseket szenvedett. A győztesen
maradt rablóvezérnek az éj sötétjének leple
alatt sikerült üldözői elől ezuttal is egérutat
nyernie és a dambovitamegyei hegyek egyiké...

Felhívás a kereskedő Kartársakhoz.
A január 18-án Bukarestben, a forgalmi adó,
stb. ügyében tartandó országos kongresszus elő...
készítésére kedden, 12-én este 8 órakor nagy...
gyűlést tartunk S. r. Memorandumul 6. sz. alatti
helyiségünkben. Jöjjetek el mindannyian lét...
kérdéseink tárgyalására. Kereskedők Tanácsa
Válaszárnyája.

Házasság. Jakab Erzsike Coltiera és
dr. Francovici Jeno ügyvéd Bucuresti folyó hó
10-én Gharlan házasságot kötöttek. (Mindem külön
értesítés helyett.)

Ezüstrubelesek veret Szovjetorosz...
ország. Moszkvából jelentik: Az orosz szovjet
100 millió darab ezüstrubeles veretését vette
tervbe. Az új pénz nem még az év folyamán for...
galomba kerül.

Fényesen sikerült a zsidó nőgyelet
fejdiszes bálja. A zsidó árvaház létesítésének
érdekében rendezett zsidó nőgyeleti bál szombat
este fényes keretek között zajlott le a kolozsvári
Newyork-szálloda termáiban. A kitünően megren...
dezett bálra egy nagy tömegben tódult a közön...
ség, hogy a Newyork tágas termei szűknek bizo...
nyultak az elegáns asszonyok és lányok befogadá...
sára. Azt a ragyogást és azt az eleganciát, amely
ezt a bált jellemezte, sokáig nem fogja elfelejteni
Kolozsvár előkelő közönsége, mely kitünően mufa...
tott és egyben egy magasabb cél megvalósítását
tette lehetővé. Szébbnél szebb, ragyogóbbnál ragyo...
góbb asszonyok és leányok szépsége pompázott az
izzó fényű csillárok alatt. Ez a fény az emberi
élet rötét infernjának egy kis részletére is rá...
vetette fényét, mert a bál jövedelméből végre talán
felépül a zsidó nincstelenek szomorú tömegében is
külön fájdalmas kaszót jelentő árvák otthona.
Díszkrét külsőégei, dekoratív hatásai tekintetében ez
a bál a szezon legsikerültebb báljának mondható.
A fejdíszes bál hölgyei vetekedtek egymással a fej...
díszek izlőssége tekintetében. A kosztümök és
ékszerpek pompája, a jó zenekar által teremtettt
kitünő zenekar egészen reggelig tartotta együtt a
bál közönségét. Ugy az anyagi, mint az erkölcsi
sikerért először a négy főrendező: dr. Fischer
Tivadarné, Neuberger Zsigmondné, dr. Hirsch
Gyulané és Weisz Bálné illik elismérés. Ezen...
kívül természetesen a nőgyelet minden egyes tagja
kivette részét a rendezés sikeréből. A kolozsvári
zsidó nőgyelet ezton mond köszönetet mindazoknak,
akik a bál sikere érdekében közreműködtek.

Mindenféle rokokó és egyéb parókat ki...
kölcsönzünk. „Ideál” Str. Universitatii (volt Egye...
tem u.) 2., hölgyfodrász, manicure és kozmetikai
szalon.

Weisz Eizig, jelenleg Munkácson tartó...
zó szaploneai főrabbi szombatra hívei kíván...
ságára Szaploneán lesz.

ben lévő, a világ és kíváncsi csendőrszemek
elől jól elrejtett barlangjába menekülni.

100.000 lei a nyomravezetőnek

A bandita nyomának újbóli felfedezése a
nyomozó hatóságokat természetesen fokozottabb
tevékenységre készítette és ma már újabb csendőr...
és katonai osztagokkal megerősítve, a legszéle...
sebb mederben folyik az üldözés Tomescu és
bandája ellen. Dambovitamegye prefektusa a
rablóvezér buyóhelyének környékéhez tartozó
helységek vezetőinek beavásával értekezletet
tartott, amelyen egy, a rablóvezér ellen indi...
tandó egységes üldözés módjait tették meg...
beszélés és megvitatás tárgyává.

A megye prefektusa, amint Bukarestből
jelentik, táviratilag tett Tomescu felbukkanásá...
ról jelentést a belügyminisztériumnak. Tata...
rascu belügyminiszteri államtitkár rendelkezé...
sére a belügyminisztérium száz ezer lei jutal...
mat tűzött ki Tomescu nyomravezetői számára.

A teisi katonai kórházban tegnap délután
nagy ünnepekkel mellett nyújtották át a leg...
utóbbi csatában megsebesült és ágyát őrző há...
rom csendőrnek a kormány kitüntetésait —
Tomescu azonban ismét elrejtőzött felkutathat...
atlan és megközelíthetetlen odájába, személye
körül pedig tovább szövődik az elmúlt száza...
dó híres rablóvezéreit is méltán megillető
legendák koszorúja a nép romantikus lelkében.

Eljegyzés. Jakobovits Szerénke Lupeni
és Glück Andor Satmar jegyesek. (Mindem külön
értesítés helyett.)

Felér Alfréd nagyszabeni kereskedő el...
jegyezte Klein Erzsikét Klein József beszercei
nagykereskedő leányát.

Nuszbacher Zenikét Ratosnyáról elje...
gyezte Roskovics Zoltán Maroshévízről. (Mindem
külön értesítés helyett.)

Házasság. Baum Ilonka Ciuj és Rösler
Lajos Budapesten e hó 5-én házasságot kötöttek.

A Hakkínor zsidó zeneegyesület értesíti a
tagjait, hogy ma este félkilenc órakor a Tarbut ta...
nári termében nagy összpróbat tart. A vezetőség
fölvívja a tagok figyelmét, hogy pontosan mind...
nyáján megjelenjenek, minthogy a vasárnapi nyilván...
os szereplés anyagát készítik elő.

Általános hideg várható. A naptári
meteorológiát megszegyénítő enyhe időjárás tegnap
hirtelen hidegre fordult. A bucaresti meteorológiai
intézet jelentése szerint Felsőmoldviában, Bazará...
biában és Bukovinában az idő hirtelen ismét hideg
lett. Egyes helyeken a fagyás elérte a 15—20
fokot. A Feketetengeren óriási szélvihar dühöngött.
Az intézet jóslása szerint általános hideg várható.

Állandó rovat. Bukarestből jelentik:
Vaicu állomásán két tehervonat összeütközött. Az
egyik 24, a másik 60 kocsival volt. Tíz teherkocsi
összetört, kettő porrá égett. Emberéletben nem
esett kár. Az összeütközést hibás váltóállítás okozta.

Elsüllyedt egy Palesztinába törekvő
román teherszállító gőzös. Bukarestből jelen...
tik: Konstancából jelentik, hogy a Golia román
gőzös, amely román faszállítmánnyal volt megrakva
és Jaffa felé tartott, Konstantinápoly előtt zátonyra
futott és súlyosan megrongálódott. Az áru teljesen
odaveszett. A kár óriási. A hajót a konstantinápolyi
kikötőbe vontatták.

Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, kik
drága halottunk temetésén résztvettek és akik fájd...
almunkat részvételükkel enyhítették, ezton mon...
dunk köszönetet. Ujhelly Dezső és családja.

Zongorák gyári lerakata, gyári ár...
ban részletre is. Stornberg, — Oradea-Mare,
Bulev. Regale Ferdinand

Kereskedők figyelmébe!
butorszövelek, szőnyegek, ágygarni...
rák, nencsertakarók, gyári árban
Back Bernátnál, Oradea-Mare
Pata Regina Maria 1. sz. szerezniök be.

KÖZGAZDASÁG

A forgalmiadónak a detailforgalomban való eltörlését kéri

A kolozsvári Sfatul választmányi ülése

(Cluj-Kolozsvár, január 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Sfatul Negustoresco kolozsvári tagozata szombaton este választmányi ülést tartott, amelyen Tuffly Richárd elnökön kívül jelen voltak: Flóra Gyula, Somogyi Miksa és Szakács Kálmán alelnökök, valamint a választmányi tagok majdnem teljes számban. A választmány elsősorban a Bukarestben e hó 18-án tartandó országos kongresszus kérdésével foglalkozott, amelyen tudvalevőleg a forgalmi adó eltörlését, a szessitalok árusításáról szóló törvényjavaslat módosítását és a munkaszüneti törvénnyel kapcsolatos egyes sérelmes rendelkezéseket fogják megvitatni. A kolozsvári tagozat a kongresszuson képviseltetni fogja magát egy bizottság által, mely bizottság kijelölése, valamint a kongresszusi tárgyszorozat tü-

zetesebb megvitatása kedden este nyolc órakor egy nagygyűlés keretén belül fog megtörténni.

Tuffly elnök a választmányi ülésen ismertette a forgalmi adó eltörlésére vonatkozó eddigi akciókat és közölte, hogy a bukaresti központ már folytatott erre vonatkozó tárgyalásokat Bratianu Vintila pénzügyminiszterrel, aki hajlandónak mutatkozott arra, hogy ha nem is törli el teljesen a forgalmi adót, tesz bizonyos koncessziókat. A cél tehát az, hogy a kongresszus megpróbálja a pénzügyminisztert rávenni arra, hogy ezt a súlyos adónemet legalább a detailforgalomban szüntesse meg. A kongresszusra az összes erdélyi és bánáti kereskedelmi szervezetek kaptak meghívást és ezek közül többen már bejelentették képvisel-

tesüket.

Foglalkozott ezután a választmány az agrikultúra és temetkezési egylegyület kiépítésével és eloadta az elnökség által előterjesztett alapszabály-tervezetet, melyet a legközelebbi közgyűlés elé fognak terjeszteni megerősítés végett. Kimondták, hogy körlevélben felhívják a tagokat arra, jelentsék be a segítő-egylethez való belépésüket, hogy a végleges megalakítása ennek a fontos intézménynek mielőbb megtartható legyen.

A megüresedett pénztári állást a választmány Fodor Viorella töltötte be.

Európa gabonabehozatali szükséglete erősen csökken

Az amerikai hosszmozgalmat az európai piacok is eszkömpálták

(Cluj-Kolozsvár, január 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Csikagói jelentések szerint az ottani gabonatorzsde hosszpartja a múlt hetekben újabb támadást indított meg, amely egyelőre sikerültnek mondható és amelyet követtek az összes vilápiacok, így az argentinaiak is. Az árameladések oly erősek voltak, hogy mindenhol tullepték a múlt évi magasabb gabonárákat. A csikagói kétések után irélve az ottani hosszpart mindenekelőtt arra törekedett, hogy a lehetőség szerint még felverje a Csikagóban kezelt decemberi gabona árát. Az igyekezet sikerrel járt. A különbözet a decemberi és a júliusi buza között bushelenként 33 centig emelkedett.

A magasabb árunívón megszűntek a fogyasztási vásárlások úgy az európai kontinensen, mint Angliában.

Amerikai roszban az árak oly erősen emelkedtek, hogy egyelőre lehetetlen minden kivétel. Argentínából kedvezőtlen időjelentések érkeztek, Északamerikában egyes vidékeken légkárrok léptek fel. Ennélfogva az amerikai földművelésügyi minisztérium kedvezőlenebb jelentése volt a hosszmozgalmat utolsó indítóka.

Szeptemberben a buzatermést még 700, a rozseredményt még 52 millió bushelre becsülték, úgy, hogy az utolsó becslés ezekkel az adatokkal szemben erős visszaesést jelent. Tengeriben az ezidei termés jóval felülmúlja a tavalyit, mindamellett csekélyebb, mint az 1923 ik év rekordtermése. Zabban és árpában az eredmény meglehetősen tekintélyes. Takarmány árpában mind az Északamerikai Unió, mind Argentína termése kielégítő. A Plataárpa hír szerint ebben az esztendőben igen jó minőségű. Ebben az cikkben a jövőben tehát az Egyesült Államok, Argentína és Oroszország versenyeznek egymással. Kanada buzatermését megbízható kanadai becslések 450 millió bushelre teszik, míg a tavalyi eredmény csak 263 millió bushel volt. A többlet tehát 187 millió bushel, amely teljesen kiegyenlíti az Észak-amerikai államokban mutatkozó 204 millió csökkenést.

Ilyen körülmények között az északamerikai tözdek hosszmozgalmat erőltetettnek látszik, bár tény, hogy az Unióban magában még rendelkezésre álló felesleg tényleg jelentéktelen. Jelenleg nem az első eset, hogy a természesszerűen második felében le kell mondani az Unió kiviteli feleslegéről. Azonban még az sem baj, ha az Unióból egy tonna gabona sem kerülhet kivitelre, mert Kanadában, Argentínában, Ausztráliában és a kisebb termelő államokban elég felesleg áll rendelkezésre úgyhogy minden szükségletet gyorsan ki lehet elégíteni.

Európa 1925-ben 8 millió tonna búzával és 5 millió tonna rozssal multa felül az előző évi termést.

Ebben a számban Oroszország többlete nincs beleszámítva. Ennélfogva Európa behozatali szükséglete erősen csökken úgyhogy az amerikai Unió csökkenő kiviteli képessége nem játszik szerepet.

¶ A vállalatok statisztikai adatainak bejelentési kötelezettsége. A kereskedelmi és iparügyi minisztériumtól körrendelet érkezett a kerületi iparfelügyelőségekhez, amelyben felhívják őket, hogy tudassák a vállalatokkal a Monitorul Oficial december 8-iki 271. számában megjelent miniszteri rendeletet, amely a statisztikai adatok beszolgáltatására vonatkozik. Ez a miniszteri rendelet az összes köz- és

Urania-mozgó

Miért szerencsétlen egynehány oly házasság, ahol mindkét házastárs kölcsönösen szereti egymást? — Mi történik akkor, ha a férj üzleti ügyei miatt elhanyagolja feleségét? Mindezekre választ ad

Milton Sills, a „Viharmadár“-ból közismert filmművész,
Corlne Griffith
és Louis Telegen az

Elhanyagolt asszonyok

(A házasságlörés küszöbén)

c. szenzációs 7 felvonásos drámában, mely mai kezdettel az Urania-mozgóban kerül bemutatásra. — Egy modern házasság tragikus epizódja, a magas arisztokrácia és pénzfejedelmek életéből.

Pazar kiállítás! Gyönyörű tolelték! Kiváló rendezés!

Select-mozgó

Folytatólagos előadásokban az óriási sikereket elért

Fehér Apáca

című hatalmas slágert játsza, főszerepben a jelenkor legnagyobb művésznője, Lillian Gish. A filmet minden előadásán különleges zene- és énekkar kíséri Rezik Károly ur vezetése mellett.

Apollo-mozgó

Hétfő, kedd, január 11-12.

Jack titka

Szenzációs kalandor dráma, 6 felvonásban. Főszerepben Jack csodamajom

Breuer Uri divat és kalapkülönlegességek üzlete, férfi és női keztyük nagy választékban.

Cluj, Piata Unirei 8.

Kedd

magánve
edják b
kat az
feltgyel
a bejele
mulasztj
gal sujt
1000-1
elzárást
statisztik
utasítja
masan k
kal, sem

A

kedelmi

megye köz

megalapo

kedelmi I

tökjének

multa vi

minisztéri

meg is ke

felállítani,

A bank t

igazgató d

igazgató k

megyei kö

állanak. A

Fogal S.,

vits Salam

Áris, mon

A

Bukarestb

nizster szo

tott Oromu

konzolidál

ról. Ezuttal

foglalt kon

Nationalát.

gálatokat d

A

csődje. B

Escompteban

maga ellen.

megállapító

ezzel szembe

hárd koroná

Mőc

közö törve

már az Uj

nisztérium

téséről és k

sítását. E

igazgatóság

lyet közvet

után a törv

A módosító

megyék, va

hormány ex

intézkedése

magánvállalatok vezetőit kötelezi, hogy irásban adják be a kerületi iparfelügyelőségekhez azokat az adatokat, amelyekre nézve őket az iparfelügyelőségek kérdőívekkel megkérdezik. Aki a bejelentést a megszabott határidőn belül elmulasztja, 100-50.000 lejig terjedhető bírsággal sújtják. aki pedig hamis adatokat ad be, az 1000-100.000 lej bírság mellett még 15 napi elzárást is kaphat. Ezek az adatok kizárólag a statisztika céljaira szolgálnak és a miniszter utasítja az iparfelügyelőket, hogy ezeket bizalmasan kezeljék és sem más állami hatóságokkal, sem magánosokkal ne közöljék.

Alaptőkét emel a Havasmezői Kereskedelmi Bank Részvénytársaság. Máramaros megye közgazdasági köreiből határozott és biztosan megalapozott jövőt jósolnak a Havasmezői Kereskedelmi Banknak, amely intézet elhatározta alapitőkijelentésének egymillió lejre való emelését. A husz éves múltja visszatekintő pénzügyi állapotát a minisztérium már approbálta és a bank most már meg is kezdi tevékenységét. Egy áruosztályt fog felállítani, főleg a teményüzletek lebonyolítására. A bank ügyvezető igazgatója Grosz Lajos, elnöke igazgató dr. Rednik János megyei főorvos, vezérigazgató Markovits Jakab. A bank mögött a megyei közgazdasági élet legszármottevőbb tényezői állnak. Az igazgatótárs tagjai: dr. Fruchter Lajos, Fogel S., Lebovics Májor, Fried Mendel és Moskovits Salamon. A felügyelőbizottság tagjai: dr. Fried Ácis, monostori Erőth János és Gheoghe Condrei.

A bankjegyforgalom konszolidációja. Bukarestből jelentik: Bratiannu Vintila pénzügyminiszter szombaton reggel hosszabb tanácskozást tartott Oromulu bankkormányzóval a bankjegyforgalom konszolidációját illető bizalmi törvény végrehajtásáról. Ezuttal aláírták a törvény 7 ik szakaszában foglalt konvenciót, amely arra kötelezi a Banca Nationalát, hogy az állam érdekében bizonyos szolgálatakat díjmentesen teljesítsen.

A bécsi Lombard- és Escomptbank csődje. Bécsből jelentik: A bécsi Lombard- und Escomptbank a csődeljárás megindítását kérte maga ellen. Hir szerint a cég nem is pontosan megállapított passzívja 317 millió osztrák korona, ezzel szemben az aktívja a legjobb esetben 40 millió koronára becsülhető.

Módosítják a magánvasutakra vonatkozó törvényt. Bukarestből jelentik: Amint már az Uj Kelet közölte, a közlekedésügyi minisztérium elhatározta a magánvasutak létesítéséről és kihasználásáról szóló törvény módosítását. E határozat értelmében a magánvasutak igazgatósága törvényjavaslatot készített, amelyet közvetlenül a parlamenti szünet befejezése után a törvényhozó testületek elé terjesztettek. A módosított törvényjavaslat szerint közszégek, meggyék, vagy magánosok vasutakat csak a kormány engedélyével és a módosított törvény rendelkezéseinek figyelterabentartása mellett épí-

hetnek. Magánvasutak építését engedélyező koncessziókat közvetlenül a közlekedésügyi minisztériumtól kell kérelmezni. A közlekedésügyi minisztérium a koncesszió megadása alkalmával kötelezheti a magánvasutak tulajdonosait, hogy közérdekű szállításokat mérsékelt áron eszközöljenek, amennyiben ezt a helyi érdekek szükségessé tennék.

TÖZSDE

Január 11-én
A leji Zürichben 232 50, Párisban 11 90, Budapeston 319 50, Bécsben 321 00
Kolozsvár. A piac szilárd. Élénk üzleti forgalom mellett a következő árfolyamok alakultak ki:
Bécs 31-20-31 30, Prága 6-55-6-60, Budapest 318-321, Páris 8-50-8-60, Zürich 42 90-43 00, Newyork 221 00-223 00, London 1075 1030, Milánó 9-00-9-10.
Zürich. Zárlat: Berlin 123-20, Amsterdam 208-15, Newyork 517-75, London 2511-50, Páris 1972-50, Milánó 2090-00, Prága 1532-50, Budapest 72-55, Belgrád 917-50, Bukarest 232-50, Varsó 64-50, Bécs 72-90.
Bukarest. Devizák: Páris 8-50, Berlin 8-95, Zürich 42-80, Bécs 31-10, Prága 6-55, Budapest —
Bukarest. Valuták: Napoleon 810, német márká 51 00, leva 1-55, török lira 112, font sterling 1060, francia frank 8-70, svájci frank 12-50, olasz lira 9 00, arschma 2 75, dinár 390, dollár 220-00, lengyel forint 27-—, osztrák schilling 31-00, magyar korona 31-00, cseh korona 6-60, belga frank, 9-80 holland forint —.—.

Utolsó divat szerint, nagyon szép, elegáns ruhákat készít
ÁRON DAVID
Cluj, Calea Regele Ferdinand 32.

Pályázati hirdetés.
A beiusi (belényesi) orth. izr. hitközség pályázatot hirdet az I. és metsző-fantori állásra, melyre előrendű előmunkások (bel tef le, bal kor) pályázhatnak, a kik véset vizsgálatra is képesítettek és lehetőleg Mabl-ok is. Pályázatok, felszerelve képesítő okmányokkal és vallásenkölcsi magviseletet tanúsító bizonyítványokkal alólírott elnökhöz küldendők. A költségek csak a próbára meghívottaknak lesznek megtérítve. Fizetés: heti 1000 lej, fél sechita, természetbeni lakás s a szokásos mellékjövedelmek. Az állás azonnal elfoglalandó.
Beius, 5686 évi tévész hó 12.
Dr. Pollitzer Alajos, elnök.

Gabella-jegyek Révész Ernő
nyomdájára — Marosvásárhely

Az árviz által beállott vasuti zavarok és torlódások miatt
Dr. MABUSE
c. nagyszabású sláger
nem érkezett meg,
amiért is az Uránia-mozgó igazgató-sága kéri a t. közönség szíves elnézését. Kárpótlásul az
Elhangagolt asszonyok
eimü kiváló filmet vetíti, főszerepben Milton Sills, a „Viharmadár“ főszereplője, Louis Telegen és Corine Griffith. — Ezen film az egész világon fényes sikereket ért el és az Uránia-ban kitünő zenekíséret mellett fog futni.
Pazar fényezés. Modern toalettek. Kiváló rendezés.

Butort, zongorát
Marosvásárhelyre és környékére
SZEKELY és RÉTI
BUDAPÉSTI BUTORTYÁR RÉSZV. TÁRS. Butortermék, zongorák, torlókészleteket legelőkelőbbül szerkesztik be

Telefon 446
SINGER
Piața Reg. Ferdinand 66. (Főtér) Târgu Mureș
Sifonfejgyár
és nikkelező telep. Szikvizés és brachetis üvegek, valamint mindentéle gumik gyári raktára. Üvegáruvadás, régi fejek átöntése a legelőnyösebb árbau.

Raglanok
öltönyök,
gyerek-kosztümök
Neumann M.
férfi- és fiuruha-áruhaza
Cluj, Piața Unirii (Főtér) 14

izléses ajándéktártyák. Brillians ékszerék. Dizmütártyák. Jeggyűrűk. Divatos függők. Arany karórák
Löbl Ákos
ékszerész, Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 16. Szemben a Renaissance áruházzal
Hirdessen az Uj Keletben

די ריפטישעניער (מאָדאָווי) צוקקערפֿאַבריק ערצייגט
הײַער אָנמעך שטרענגער ריטועללעך אויפֿוּכט
דער אַרטהאַדאַקס יײַד. צענטראַלקאַנגאַליאַ
טראַנסילוואַניענס
צוקקער של פסח
דער אויך קוואַליטאַטיוו ערסטקלאַססיגע פֿסח־צוקקער
קאַנן אַן דען געוואַהרליכען בעצונסאַרטען בעשטעללעך
ווערדען.

ány az ag-
építésével és
esztett alap-
zelebbi köz-
ösítés végett.
hívják a ts-
yielthez való
alakítása en-
b megtart-
a választ-
atali
ökcent
európai
Kelet tu-
t az oitani
en uíabb tá-
sikerültek
s vilápiacok
t oly erők
ult évi l g-
téseék után
t arra töre-
felveré a
t. Az igye-
decemberi és
33 centig
ek a fo-
pai kon-
emelkedtek,
Argentína-
szakameriba
Ennélfogva
kedvezőt-
utolsó in-
00, a roz-
lték, ugy,
tal szemben
dei termés
csékélyebb,
an és árpá-
pa. Takar-
nió, miud
hir szerint
Ebben a
amok, Ar-
egymással.
i becslések
eredmény
tehát 187
az Észár-
llés csök-
akameribai
szik, bár
delkezésre
eg nem az
k felében
ről. Azon-
gy tonna
anadában,
o termelő
e ugyhogy
gíteni.
uzával
elül az
incs bele-
zükséglete
ó csökkent
datainak
skedelmi
let érke-
amelyben
alattokkal
271. szá-
amely a
natkozik,
köz- és
3.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyes ri 10z énel egy szó 3 lej, vasagabb betű-
v. 1 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Állást-
keresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja
előre fizetendő

Kereskedelmi utazók

Berkovicsné **שרה** **נרדה** **vendéglője,**
Oradea Mare, Str. Nicolai Jorga (Zodia-utca) No 19.
*mert elsőrendű konyha! Mérsékelt árak.

Fehérneműgyárban gya-
korlott szabást vagy szá-
bázműt, ki már gyáiban
ilyen minőségben műkö-
dött, azonnalra elveszünk.
„Venus” férfi és női fe-
hérneműszem. — Oradea,
Str. Alexandrie (v. Teleki-
u.) 9. 478

Keresek a helyi városban
egy szoba konyhába lakást
azonnali beköltözésre Le-
hetőségül: díj: 2000 lej. —
„Jól fizetek” jelígyere a
lap kiadóhivatala a továbbiak.

Ezüstfői

a legmagasabb napi
áron vásárol a **Tacamul**
ezüstárny és ezüst-köz-
gyár, Cluj, Str. Jorga
11-a.

Cluj központjában levő
jól bevezetett speciális
üzletéhez 3-500 000 lei tö-
rével agilis üzletfarsat
keresek — Ajánlatokat
„Szombaton zárva” jel-
ígyere a kiadóhivatalba ké-
rek. 487

Jól főző gazdasszonyt ke-
resek. Cim: a kiadóban. 477

Egységnyi községben,
Zsibó álo nástól 7 km-re
egy kővel dolgozó gőz-
malom és Princ: fűes olaj
prés — ujonnan beren-
dezve — fal részeseidém
eladó. Értekezhetni Pal-
kovits Lajosnál, Zsibón. 444

Textil utazó, Erdélyben
és banában jól bevezető,
ki jelenleg condióiban
van, állást változtatna.
Megkereséseket „Agilis”
jelígyere slatt Lőli hírlap-
iroda, Arad továbbit. 472

Maganjáró öntvényeket
nyerően és megmunkálva
szállít Friedrich Testvérek
szépgyára, Timisoara. 1818

Nyomdák I

Prima bécsi **henger-
nyomdák** és
pótanyag, kilója
160 lej.

Kapható a „Frater-
nitas” nyomdában,
Cluj, Str. Baron L.
Pop No 10.

Telefon: 2-28, 10-47

Keresek gyermekeim mel-
lé német nyelvet bíró in-
telligens zsidó lányt, ki
házi teendőiben is segít-
kezne. Családtagnak te-
kintendőm. Cim: Tóssal
Abrahám, Sebesul-Sasose. 476

Két intelligens fiatallem-
ber szállást kaphat, eset-
leg külön butorozott szo-
bát is. Cim: Teszler, Ru-
dolf-ut 17.

42 éves, nős izr. vallású
fatisztviselő, a ki a ke-
ményfa szakmában már
26 éve működik, megfe-
lelő állást keres. Szíves
megkeresések „Storgal-
mas” jelígyere a lap kiadó-
hivatalába kéretek. 441

Hirdessen
az Uj Keletben!

Gladys

cipőkrémmel drágább van,
de jobb nincs.

Szijekerek

csapágyak, kuplungok,
transmissio tengelyek
és állító gyűrűk min-
den méretben. Továbbá
szögvasak, gatter-
vasak, gömbvasak és laposvasak minden méretben.

Kazánlemezek

5 m/m-től 20 m/m
vastagságig 2x2
meters táblákban, kazánszegek, tántányok,
kazánok, buléok,
többféle gyártmányú **gőzszivattyúk**
centrifugák, gázcsövek, forraszók, furógép és
1 drb. 3 meter hosszú esztergapad,
**valamint mindenféle gépek és gép-
alkatrészek vétele és eladása.**

Rosmann Testvérek

Tárgu-Mureş
Telefon-interurban 249.

SZÍNHÁZ - MŰVESZET

Bródy Miklós sikerrel dirigált a Román Operában.

Tudvalevő, hogy Bródy Miklós dr.-t, a Román Opera új karnagyát a zene-
kar egyes tagjainak szabotázserű viselkedése már
két alkalommal megakadályozta abban, hogy az
előadásra kitűzött és általa dirigálandó operákat
vezényelje. Az Opera igazgatóságának erélyes inté-
kedése végül is a zenekar körében a Bródyval
szemben disszidenskedő elemeket jobb belátás a
kényszerítette s tegnap este már minden akadály
nélkül jelenhetett meg a dirigensi pulpitosoa.
Massenet gyönyörű operája keretében tartotta meg
dirigens debütjét a Román Operában Bródy Miklós.
A „Jongleur du Notre Dame” nehéz, halk, raffi-
nált finomságokkal telt partitúráját Bródy mester
hozzáértő készsége minden részletében tökéletesen
szólaltatta meg. Készségtelenség bizonyossá lett, hogy
Bródy személyében a Román Opera igen kiváló
muzsikust nyert, aki még sokat fog tenni a kolozs-
vári zenei kultúra elmélyítésé érdekében. Bródy
Miklós dr. dirigensi bemutatkozását az Opera kö-
zönsége mély tapsokkal honorálta.

A Haggibbor, a fatisztviselő és a KKASE

bálja. Kolozsvár táncoló publikumát három
szennázóinak igérkező bál tartja izgalomban. A
fatisztviselő február 6 án a Newyorkban tart-
ják meg hagyományos „Fából”-jüket. — A
KKASE ugyancsak 6 án az unitárius kollé-
giumban, míg a Haggibbor a Metropol összes
termeiben fogja január 19 én a szezon leglát-
ványosabb műsoros táncszelvényét megrendezni.

Bálint Aliz csütörtökön este tartja hang- versenyét.

Bálint Aliz tegnap estére hirdetett hang-
versenyét nem tarthatta meg, mert a beutazáshoz
szükséges vízumot későn kapta meg a budapesti
román követségtől. A neves zongoraművész már
Kolozsvárra érkezett és egyetlen erdélyi hangver-
senyét csütörtökön este fogja megtartani a református
teológia disztermében az Uj Kelet által már lekö-
zölt műsorról. Jegyek Király könyvkereskedés fő-
téri üzletében válthatók és este a pénztárnál.

OPERA ROMÁNÁ.

Programul săptămănal.
Szerda: Mad. me Butterfly.
Péntek: A Jongleur és A babák napja.
Vasárnap: A nagy est.

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei

Őszi szerelem. Pierre Wolf és Davernois
mélyérzésű színdarabja mutatja be a Magyar-
Színház e hétnek szerdáján. Mély és társadalmi
problémát tár fel az Őszi szerelem témájában. A
természetes és a törvényes gyermek egymás-
való társadalmi és érzelmi viszonyát, mely egy el-
hanyagolt és egy a házasság ideje alatt keletkező
szerelemről származott. A törvényen kívüli sze-
relmi viszonyok emberi magyarázatát adja az
Őszi szerelem idillikus és tragikus helyzetekkel
bőven tarkítva, melyek széppé, érzelmessé és meg-
nyugtatóvá teszik ezt a színdarabot. Az Őszi sze-
relem vezető szerepeit Baróti Erzsébet, Marsi Gizzi,
K. Tóth Erzsébet, Köszegi Margit, Forgács Sándor,
Kemény László, Csele Lajos, Mihályfi László,
Leóvay Leó, Deésy József játsszák. Csütörtökön
megismétlik az előadást.

A szerelmes próbababa.

Minulescu érdekes,
groteszk játéka kerül színpadra pénteken este. Az
idei szezonban ez az első román bemutatás. Szinte
egyidőben történik a bukaresti bemutatással a
Szerelmes próbababa magyarul bemutatója,
mert a bukaresti Nemzeti Színház most tartotta
meg J. Minulescu színdarabjának premierjét és a
román sajtó egyhangú véleménye szerint a Szerel-
mes próbababának nagy sikere volt. Nálunk az
igazgató rendelkezésében már a legfelkészültebben
prótálják a Szerelmes próbababát, melynek magyar
fordítója Kádár Imre és a pénteki premier elő-
látthatólag a legnagyobb siker járában fog le-
folyni. A darab vezető szerepeit Poor Lili, Ihasz
Aladár játsszák.

A Mikádó.

Több mint egy évtizede nem ját-
szotta a színház Sullivan japán tárgyú operáját
a Mikádót, melynek eselőtt 15 évvel hallatlan
nagy sikere volt. A Magyar Színház szinte a pre-
mier izgalomával készül a Mikádó reprizére, úgy
hogy a szombati felelevenítés a premier hangula-
tában fog lefolyni. A Mikádó vezető szerepeit
Karácsonyi Ili, Neményi Lili, Leóvay, Réthely,
Deésy és Izsó játsszák.

Délutáni előadások.

Szombaton délután Ibsen
halhatatlan remekműve a Peer Gynt van műsoron
ifjúsági előadásként. Ezt az előadást mélyen le-
szállított helyiárrakkal tartja meg a színház a pre-
mier teljes szereposztásában. Vasárnap délután két
előadás lesz Félhárom órákor a Tangókirálynő
kerül színpadra Lengyel Irénnel és László Andorral.
Félhat órákor pedig Minulescu Szerelmes próba-
babája kerül színpadra, melynek a délutáni előadás
leszállított helyiárrakkal lesz megrendezve. — A
szombati délutáni Peer Gynt előadás előtt irodalmi
bevezetőt dr. Borbály István fog tartani. Peer
Gynt-öt Forgács Sándor játssza. A zenekar Grieg
gyönyörű kisérő muzsikáját játssza.

Magyar Színház heti műsora

Kedd: 0.1 w (22. édszer, Lengyel Irén, N. menyé,
László, Ihasz Aladár. Bérletár: 200.
Szerda: ŐSZI-SZERELM (Ujdonság, először,
Premierbérlet 27 sz. Sorozat 196)
Csütörtök: Őszi szerelem (Napierlet 60 sz. B. So-
rozzat 197)
Péntek: A SZERELMES PRÓBABABA (Ujdon-
ság, először. Poor Lilivel. Premierbérlet 28
szám, Sorozat 198)
Szombat d. u. 4 kor: Peer Gynt (Ifjúsági előadás,
előző helyiárrakkal. Bevezető előadást tart dr.
Borbály István. Sorozat 199)
Szombat este 8-kor: MIKÁDÓ vagy TITIPU
VÁROSA (Operett-repriz először. Karácsonyi
Ili, Neményi Lilivel. Bérlet helyiárrak. Pre-
mierbérlet 29 sz. Sorozat 200)
Vasárnap d. u. fé 3 kor: Tangókirálynő (Lengyel
Irén, Ihasz és Lászlóval. Leszállított helyi-
árrak. Sorozat 201)
Vasárnap d. u. 6 kor: A szerelmes próbababa.
(2. édszer. Poor Lilivel. Leszállított helyiárrak-
kal. Sorozat 202)
Vasárnap este 8-kor: Mikádó vagy
Titipu városa (Karácsonyi Ili és Neményivel.
Napierlet 61 sz. A Sorozat 203)
Hétfő: Mikádó vagy Titipu városa (Karácsonyi
Ili, Neményivel. Napierlet 62 sz. B.
Sorozat 204)

Valódi angol szövegtől különlegesség raktáron
A. KLEPNEK minden angol és
francia u. szabó-
sága, Cluj, Calea Victoriei 2 sz. (volt Eisen-
stüdtter-szácsüzlet)

Timişiana

Banca de credit și economii S. A.
Secția Deviselor — Timișoara.

Hölgyeim!

Tulhalmozott raktár
miatt **rendkívül**
olárusítás!

Düfín kalapok 150 lej
Ficé divatformák 175 lej
Bársony modellek 250 lej

IDEAL kalapüzlet

Oluj, Calea Regole Ferdinand 8.

Szerkesztőség
hivatal és
Cluj-Kolozsvár,
L. Pop (Brassa)
Telefon
Szerk. és kiad
977, 228 és
Zs. N. Sz. —
Kéziratok kiz
szerkesztőség
zendők. Kézirat
adunk vis

1926 január

Ezekben a
sajtó hasábjai
vannak monopoli-
tások egy eszt
napokban biz-
volna ki a k
nem is olyan
hivatalos kör-
sán érinti Ra-
a konfliktus-
tekben Titul-
ceg washington
many mely h
érdekelte dip-
a konfliktus
tiszán szemé-
redukálni az
A valóság
lényegbevé-
tűsnek. Abb
ajóit mögöl
következőket
Titulescu
Amerikába u
kormányával
háborus adás
Titulescu egy-
ügyi szakem-
masabb egyé
Amerikában
nehézségek,
játszi könny-
ezzel szembe
kellott foly-
begombolkoz-
kintette, hog
tizenkét száz-
jan emlékez-
many milyen
erre a tizen-
kormány az
ugyanakkor,
m tot kell fi-
adósaitól né-
követel.
Minek k
gos helyzete
egyesen és
Titulescunak
lyek Román
vetlenség, h
sék Románi-
ez Titulescu
diplomata e
talan Bibes
szemrehányá-
az ország é
gandát és n
leményt ke-
nyában. U
kormánynak
herceg azon
fejléményei
bescut csak
személyesen
pénzügymis-
földre, Pari
akivel ugya-
tárgyalni.
Függetl
most megá-
ért szemreh-
nyire mi i
legnagyobb
rikai közvé-
befolyásolja
hogy a fár